

Valtuutettu Selmi Holopainen ym. aloite: Valosaasteen vähentäminen

Valosaasteella tarkoitetaan keinovaloa, joka kohdistuu muualle kuin tarkoitettuun kohteeseensa tai jolla on valaistuksella saavutettua hyötyä merkittävämpiä kielteisiä vaikutuksia. Valosaaste on yksi nopeimmin kasvavista ja laajimmille levinneistä ympäristökuormituksen muodoista. Se aiheuttaa huomattavia ekologisia, terveydellisiä ja taloudellisia haittoja. Energiakriisin aikana myös energian säästäminen on entistä tärkeämpää.

Maailmanlaajuisen valosaasteen määrä on lisääntynyt rajusti viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana. Euroopan unionin alueen väestöstä 99 prosenttia asuu alueella, jonka yötaivas on saastunut valosta. Huonosti suunnattujen ja tarpeettoman kirkkaiden valaisinten energiapäästöt vastaavat vuosittain karkeasti arvioiden jopa 20 miljoonan auton hiilidioksidipäästöjä, ja Suomessa valosaasteen määrä asukasta kohden on kansainvälisesti vertaillen korkea.

Valosaaste kiihdyttää luontokatoa. Keinovalo häiritsee etenkin ilta- ja yöaikaan aktiivisia eläimiä sekä kasveja, joiden kasvua ja yhteyttämistä valon määrä säätelee. Valon ajoittuminen, määrä ja laatu vaikuttavat keskeisesti esimerkiksi hormonieritykseen, ravinnonsaantiin ja käyttäytymiseen. Pölyttäjien ja hyönteisten määrä on romahtanut maailmanlaajuisesti, osittain juuri keinovalon lisääntymisen vuoksi. Pölyttäjien väheneminen puolestaan heijastuu haitallisesti muihin lajeihin ja kokonaisiin ekosysteemeihin.

Valosaaste vaikuttaa kielteisesti myös ihmisten terveyteen. Keinovalon lisääntyminen erityisesti hämärän aikaan ja siten vuorokausirytmien häiriintyminen haittaavat ihmisten unenlaatua ja vireystasoa, aineenvaihduntaa sekä mielen-terveyttä ja stressitasoja. Valosaaste on yhdistetty myös kohonneeseen syöpä- ja verisuonitautiriskiin.

Valosaasteeseen on mahdollista puuttua erityisesti kunnallisella tasolla. Kunta voi esimerkiksi kaavoituksen ja erilaisin määräyksin ohjata, minkälaista ja millaiseen tarpeeseen keinovaloa käytetään. 2000-luvulla joissakin kunnissa onkin alettu kiinnittää asiaan huomiota. Jyväskylällä otti 2010-luvun alkupuolella käyttöön uuden sukupolven valaisimia sekä älykkäitä ohjausjärjestelmiä. Järvenpään linjasi jo vuonna 2004, että se perustaa valosaasteettomia alueita, sammuttaa mainosvalot yöksi sekä suuntaa ulkovalot horisontin alapuolelle.

Kunnallisessa valosuunnittelussa olisi mahdollista hyödyntää entistä enemmän erilaisia älykkään valaisun järjestelmiä, esimerkiksi valojen voimakkuuden säätelyä liiketunnistimien avulla. Valosaastetta koskevien määräysten tulisi koskea kunnan omien kiinteistöjen ja alueiden lisäksi myös yksityisomisteista julkista tilaa, kuten mainoskylttejä tai kauppakeskuksia.

Valosaasteen vähentäminen edellyttää myös yleisen tietoisuuden lisäämistä keinovalon haitoista ja keinoista vähentää niitä. Matalan kynnyksen koulutusten, kampanjoiden ja konkreettisten esimerkkien avulla voidaan tarjota ihmisille työkaluja vaikuttaa valosaasteeseen omassa elämänpiirissään. Valosuunnittelun ja arkkitehtuurin koulutusaloilla on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota valaistukseen ja valosaasteeseen. Kunnalliset ja alueelliset ympäristöneuvojat ovat myös avainasemassa valaistuksen paremmassa asemoinnissa ja kohdentamisessa.

Esitän, että Turun kaupunki ryhtyy toimiin kaupungin valosaasteen vähentämiseksi.

Holopainen Selmi (VAS)

Kannattajat (13 kpl)

Koiranen Sara (VAS)
Mäkipää Anna (VAS)
Muukkonen Mirka (VAS)
Marjamaa Aino (VIHR)
Lindfors Jaakko (VAS)
Furuholm Timo (VAS)
Sultan Abdullahi (VAS)
Engblom Sofia (VIHR)
Hersi Muhiadin (VAS)
Weber Konsta (VIHR)
el-Khatib Amro (VAS)
Sundqvist Mikaela (VIHR)
Ilvessalo Saara (VIHR)